

اثر قطر پایه و پیوندک بر تشکیل کالوس و رشد پیوندک در برخی ارقام انگور

زهره جمالپور بیرگانی^۱، مختار حیدری^{۲*}، مصطفی رحمتی جنیدآباد^۳، خلیل عالمی سعید^۴
^{۱*}، ^۲، ^۳ گروه علوم باغبانی، دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین خوزستان، باوی، خوزستان
^۴ گروه زراعت اصلاح نباتات، دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین خوزستان، باوی، خوزستان
*نویسنده مسئول: mkheidari@yahoo.com

چکیده

موفقیت پیوند یک فرآیند بیوشیمیایی و ساختاری پیچیده است که شامل تشکیل کالوس و استقرار سیستم آوندی فعال می‌باشد. انگور یکی از مهم‌ترین محصولات باغبانی در ایران می‌باشد و ارقام مختلف انگور در ایران کشت می‌شوند. قلمه ساقه رایج‌ترین روش تکثیر انگور در ایران می‌باشد و اطلاعاتی در مورد روش مناسب پیوند و ارتباط پیوندک- پایه طی تشکیل اتصال پیوندی وجود ندارد. در آزمایش حاضر اثرات قطر ساقه و ترکیب پیوندک- پایه در سه رقم انگور (سیاه، ریش‌بابا، کشمشی)، مورد ارزیابی قرار گرفت. پس از انجام پیوند رومیزی (پیوند امگا) در ارقام به صورت متقابل، لاینرها بر اساس تشکیل کالوس و رشد رویشی پیوندک مورد ارزیابی قرار گرفتند. نتایج نشان داد تشکیل کالوس و کیفیت کالوس به طور معنی‌داری توسط ترکیب پایه- پیوندک تحت تأثیر قرار گرفت که می‌تواند با تغییرات بیوشیمیایی و فعالیت متابولیکی در محل پیوند در ارتباط باشد. ارتباط معنی‌داری بین رشد شاخساره (بر اساس وزن خشک) و شاخص رشد شاخساره (وزن خشک/ طول) پیوندک در ترکیب‌های پیوندی متقابل ارقام وجود داشت. هم‌چنین نتایج نشان دادند قطر ساقه عامل مهمی در تشکیل کالوس می‌باشد. در حال حاضر، روش رایجی برای تکثیر انگور در ایران استفاده نمی‌شود و تحقیقات بیشتری نیاز است تا ترکیب مناسب پیوندک - پایه در ارقام انگور ایرانی مشخص شود.

کلمات کلیدی: تکثیر، سازگاری، رشد رویشی، شاخساره